

УДК 392.51(477.86)

DOI <https://doi.org/10.15407/nz2019.05.1342>

ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД НА ПОКУТТІ (етнографічні матеріали із с. Долішне Залуччя Снятинського та с. Поточище Городенківського районів Івано-Франківської обл.)

Володимир КОНОПКА
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0872-1833>
кандидат історичних наук, науковий співробітник,
Інститут народознавства
Національної академії наук України,
відділ історичної етнології,
проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна
e-mail: Konopka@nas.gov.ua

Volodymyr KONOPKA
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0872-1833>
Candidate of historical sciences,
Researcher of the department
of the Historical Ethnology
Ethnology Institute of the National Academy of Sciences
of Ukraine
15 Svobody ave., 79000, Lviv, Ukraine
e-mail: grafalf@gmail.com

WEDDING CEREMONIES IN THE POKUTTYA
(Ethnographic materials from the village Dolishnye
Zaluchchia Snyatyn district and Potochyshe
Horodenka district Ivano-Frankivsk region)

Весільна обрядовість неодноразово виступала об'єктом дослідження етнологів, позаяк власне цей обрядовий комплекс ще донедавна можна було записати від респондентів різних етнографічних районів України. Однак на початку ХХІ ст. у зв'язку із глобалізаційними процесами у побуті та культурі сучасного українського суспільства, власне ці звичаї та обряди виходять із вжитку і замінюються більш «сучасними». Тому все більш актуальним стає фіксація локальних варіантів весільного обряду. У запропонованій розвідці автор ставить перед собою мету описати, зі свідчень респондентів, весільний обряд на Покутті на прикладі двох населених пунктів: с. Долішне Залуччя Снятинського р-ну та с. Поточище Городенківського р-ну Івано-Франківської обл. Об'єктом дослідження є традиційна сімейна обрядовість, а предметом — локальні варіанти весільного обряду на Покутті. Основою роботи є польові матеріали автора. Звернуто увагу на такі весільні етапи: сватання, підготовка до весілля, виплетення вінка, коровай, власне весілля, від'їзд молодої до дому нареченого. Подані пісні, які супроводжували обряд.

Ключові слова: Покуття, весільний обряд, весільні пісні, звичаї.

Wedding ritual has been often the object of ethnologist's studies. Indeed, this ritual complex could be recorded from respondents from different ethnographic regions of Ukraine. However, at the beginning of the XXI century due to globalization processes in the life and culture of modern Ukrainian society, in fact, these customs and rituals are out of use and replaced with a more "modern". Therefore, the fixation of local variants of the wedding ceremony becomes more relevant. In this article, the author aims to describe, according to the respondent's testimony, the wedding ceremony in Pokuttya on the example of two villages: Dolishnye Zaluchchya of Snyatyn district and Potochyshe Gorodenka district of Ivano-Frankivsk region. The object of the research is a traditional family ritual. The subject — local variations in Pokuttya wedding ceremony. The author's field materials are the basis of the work. The attention is drawn to the following wedding stages: matchmaking, preparation for the wedding, braiding wreath, bark, wedding, the departure of the young to the bride's house. Posted songs accompanying ordinance.

Two entries wedding ceremony in Pokuttya was arranged by Volodymyr Konopka. In the village of Dolishnye Zaluchchya based on the memoirs of Olga Chykalyuk, and from village Potochyshe on the memoirs of Anna Semeniuk.

Keywords: Pokuttya, wedding ceremony, wedding songs and customs.

Під час польових етнографічних експедицій на Покуття для збору матеріалів до теми «Чоловік в традиційній культурі українців» також зафіксовані описи народного весілля окремих населених пунктів.

Подаються два записи весільного обряду на Покутті упорядковані В. Конопкою, які зафіксовані у с. Долішнє Залуччя Снятинського р-ну на основі свідчень Ольги Іванівни Чикалюк, та зі с. Поточище Городенківського р-ну, зафіксований у 1996 р. місцевою бібліотекаркою Ганною Василівною Семенюк від старожилів села: С.В. Щербатюк (1911 р. н.) та учасниць фольклорного ансамблю Н.М. Савіцької (1944 р. н.) та М.В. Сеньків (1939 р. н.).

Весільна традиція села Долішнє Залуччя

Весілля розпочиналося в четвер ввечері, так званий «зачинок». На зачинку матка шие вінець вінчальний як молодій, так само і молодому, а також дівчата-дружки прикрашають невеличку ялинку, так зване «деревце». Прикрашають деревце робленими квітами з кольорового паперу, називають ці квіти «трясунками». Зачинок починається піснею, яку співають і жінки, і дружки:

*До нас, Боже, до нас,
Бо у нас тепер гаразд.
Бо прийшла Божа Мати
Віночок зачинати.
Дайте, матко, голку
Ще й ниточку шовку.
Шовчику червоного,
Для вінка золотого.
Ой, вінче мій, вінче,
Зелений барвінче.
Купувала м ті в ринку,
Замикала м ті в скриньку.
А тепер тебе рушу,
Заплакати мушу.*

Ці пісні співають тоді, коли шують вінець. Під час вбирання (прикрашання) деревця (ялинку) співають такі пісні:

*Ой, ялице-деревице, ялице
Марусине вже дівоцтво кінчити.
Ой, з-за гори високої бубни б'ють,
Та вже нашія та й Марічці деревце в'ють.
Від сподечка до верхечка яличка,
А на самім та й верхечку китичка,
А хто її там присилив — сестричка.*

*Поза ворота бистрая вода
З новими кладочками,
Ой тудя йшла пишна молода
З своїми дружечками.
А за нев, за нев її рідний дедик —
Тонеш, дочко, тонеш.
Та як я втону, та як я втону,
Жаль мому роду буде.
За того я йду, кого я люблю,
Жаю серця не буде.*

* * *

*Ой попід гору, попід високу,
Василько конем грає.
На правій руці, на правій руці
Срібник перстенець має.
Ой прийшли купці з Україноньки
Той перстень купувати,
А він не хоче, а він не хоче
Ні дати, ні продати.
Лишень він хоче, лишень він хоче
Маруси дарувати.*

У самому кінці зачинку співають:

*Посидьте, парубочки, у мене,
Бо заросте доріженька до мене.*

В п'ятницю рано вбирають молоду в цей вінець і посилають у село просити гостей на весілля. В село йде не сама молода, а з дружками.

Молода сідає на стільчик посеред хати. На стільчик кладуть подушку, гроші, а на коліна молода бере два калачі і сіль. Тато кладе на голову молодої зшитий вінок на зачинку, а жінки співають:

*Ой сядь собі, тай Марічко, на стільчик,
Та й випроси в свої мами гребінчик
Зачисати кучерики під вінчик.
Най папороть паде, дедик віночок кладе,
А мамка поправляє, і в село виряджає.
Ой у село, молоденька, у село,
Щоби тобі з дружечками весело.
Та й рядком, молоденька, за редком
Не оминай жидну хатку, йди за редком.
Покориси та й Марічко, покориси,
Найменшенькій тай дитиночці поклониси.*

В п'ятницю ввечері 15—20 жінок несуть молодому до його дому сорочку вишивану, яку він має вбирати завтра, тобто в суботу, до церкви, де має брати шлюб. Сорочку несе вінчальна матка, а тарілку на гроші, які має заплатити молодій за сорочку, несе або сестра, або близька родичка. В хаті починають пісню:

Теща зятя любила,
Сорочку йому зшила.
З широкими полами,
З довгими рукавами.
Та й амберю, моя мамко, амберю,
Вишивайте сорочечку з паперу.
З паперу широкого для зетя високого,
З паперу червоного для зетя молодого.

А на дорозі вже співають іншої:

Місяцю, місяченьку,
Світи нам доріженьку,
Щоби ми не зблудили,
Сорочку не згубили.

* * *

Козуте кучерявий,
Молодий чорнобривий,
Коником виграє,
Сорочки визирає.

А вже перед воротами молодого жінки співають:

Ой упала ожеледа з високого неба,
Та й бо ми натрапили на кого нам треба.
Ой упала ожеледа та й сніжок біленький,
Та й бо ми натрапили, де наш молоденький.
Ой свату, свату, свату наш,
Втворяйте браму проти нас.
Втворяйте браму тесовану —
Несемо Вам сорочечку вишивану.
Сват з свахов налякавси
Та й у мішок сховавси.
Виходи, свате, з міха,
Прийшла до тебе втіха.
Сімдесятеро й трое
На подвір'ячко твоє.

Сват виходить зустрічати і просить жінок заходити до хати. Перша іде матка, яка несе сорочку, за нею брат молоді, котрий має сорочку давати молодому, а потім решта жінок і співають:

Ой у свата нова хата
Ще й нові одвірки,
Ми до свата прийшли в гості
Випити горілки.
Ой у свата нова хата
Ще й нова підлога,
Ми до свата прийшли в гості,
Як до пана Бога.
Ой у свата нова хата
Ще й нові полиці,
Ми до свата прийшли в гості,
Самі молодіці.

* * *

Танцювала та й Марічка
На жовтім пісочку
Та й просила вна Василька
На білу сорочку.
Ой на тобі, мій Васильку,
Біленьку сорочку,
Будеш її вбирати
Завтра до шлюбочку.
Та як буде біла, біла
Будеш я вбирати,
Та як буде чорна, чорна —
Ме Марічка прати.
Ой ішли ми дорогою,
А потім стежками,
Ми принесли сорочечку
Файну з мережками.
Ой ішли ми дорогою
Почерез толоки,
Ми принесли в сорочечці
Цукерки солодкі.
А хто буде сорочечку
До шлюбу вбирати,
А той буде цукерочки
З неї вибирати.
Василь буде сорочечку
До шлюбу вбирати,
Василь буде цукерочки
З неї вибирати.

В цей час, коли жінки співають, матка готує сорочку, колачі і брат подає молодому через стіл сорочку на колачах, а жінки співають:

Пане молодий,
Просимо ми Вас
Ой прийміть, прийміть
Цей дарок він нас.

І так повторюють три рази, бо три рази почерез стіл брат подає сорочку, але молодий два рази її не приймає. Лиш за третім разом він бере сорочку. Жінки співають:

А наш молодий не покоровси
Не приймив дарок, не поклонивси.

Так співають два рази, а за третім разом молодий уже бере сорочку. Жінки співають:

А пан молодий нам покоровси
Ой приймив дарок і поклонивси.

Тоді мати молодого просить жінок сідати за стіл, за столом сидить молодий з двома друзьбами, а також усі, хто приніс сорочку. Жінка, яка несла таріл-

ку на гроші, ставить тарілку на стіл, щоби молодий у неї кидав гроші за сорочку. Жінки співають:

*Чого таріль торкоче,
Бо він грошей хоче.
Одного червонного
Від пана молодого.
Наш молоденький, пан, пан
На нім шовковий жупан,
Кишенев потрясає,
Нам гроші витягає.*

Молодий кидає одну купюру грошей у тарілку, жінки співають:

*Мало, зетику, мало,
Нам би си більше вдало.*

А жінки від молодого стоять у хаті і відспівують тим жінкам, що принесли сорочку (тобто свахам):

*Ти, Васильку, молоденький
Грошим не противси,
Ти накидав повний таріль,
Аж перевершивши.
Принесли ти сорочечку,
Принесли ти дранку,
Будеш її я вбирати
До курудзів зранку.*

Дальше ці жінки, що сидять за столом, співають:

*Ой кувала зозулиця
В неділю до служби.
Як не маєш, зетю, грошей,
Позич собі в дружби.
Ой летіли білі гуси
Та кричали ге-ге,
Як не маєш, зетю, грошей,
Позич собі в деді.
Ой кувала зозулиця
На ямі, на ямі,
Як не маєш зетю грошей,
Позич собі в мамі.*

Ті жінки молодого, що стоять, співають:

*Молодий у воску служив,
Він грошей не заробив.
В него мамка старенька,
До роботи слабенька.
Ой косили косарики
О той обложочок,
Ти накидав таріль повний,
Не видко пасочок.*

Молодий уже кидає більше грошей, жінки, що сидять, співають:

*А Марічка молоденька не спала,
Цілу ніч сорочечку дошивала.
Богатська дочка, шовковая сорочка,
Шовчиком вишивана, братчиком передана.*

Ті жінки, що стоять, відспівують:

*А Марічка молоденька, вона грошей не хоче,
Бо вона шила сорочечку за солодкі ночі.
Із Залуччя біла туча, а з Карлова хмара,
А Василько із Марічков ото собі пара.
То чи пора, чи не пора, та най чи попарують,
Як зійдуться до купочки в губки си цілюють.*

Потім співають жінки молоді:

*Із Залуччя до Карлова викопана фоса,
Бігав Василь за Маруськов, як кугут до проса.*

Уже молодий кинув у тарілку усі гроші, жінки співають:

*Ой гу на рогу, що я наробила,
Що я така молоденька сорочку пропила.
Тай таки ми свашки-любки
Ми вас та вдурили,
Ми сорочку драну дали,
Гроші файні взяли.
Тай тепер Ви свашки-любки
Мете увітувати, мете своєму молодому
Сорочку латати.
Ой гу на рогу, шабля на клиночку,
Дістали ми сто червоних за одну сорочку.
Та й коби то за сорочку, а то за дурничу
Дістали ми сто червоних, за одну поркіницю.*

Тоді матка забирає тарілку з грошима, загортає у хустину, а мати молодого і кухарка ставлять на стіл випивку і закуску. Жінки, що стояли від молодого, співають:

*Летів горобчик, летів горобчик,
Сів собі на плітчик.
Ой харчуйте, свашки-любки
Наш добрий стідінчик.*

Коли вже поїли, співають:

*Стоїть кінь коло плоту, їв би він околоту,
Їв би він і солоту, час нам, свашки, додому.*

Тоді встають з-за стола і ідуть танцювати 2—3 танці. Після ідуть вже до молоді, несуть їй гроші за сорочку. Коли приходять до молоді до хати, то співають:

*Ой по горі товар, товар,
По долині вівці,*

*Вставай, вставай, та й Марічко,
Рахуй сороківці.
Тай коби сороківці,
А то білі гроші,
А Василько із Марічков
Обоє хороші.*

Уже субота.

Молода збирається до шлюбу. Посередині мо-
лода, по боках дружки (в молодого дружби). По-
тім ідуть музиканти, грають марш. До шлюбу ідуть
також вінчальні батьки, а також родичі молодої або
молодого.

Жінки співають:

*Ой метена доріженька, метена,
Молоденька до шлюбу ведена.*

А коли вже йдуть зі шлюбу, то по дорозі співають:

*Подякуймо пану Богу,
Щей отцеві молодому,
Що нам цисі діти звінчав,
Не багато грошей узяв.
Лиш одного червоного
Тай від попа молодого.
Ще й курочку чубатеньку
За Марічку молоденьку.*

Якщо молода чи молодий сирота або напівсиро-
та, то перед воротами співають:

*Загрій, сонечко, в ворота,
Бо йде від шлюбу сирота.
Та й йому / її / та в серденько вриває,
Бо він / вона / мамки рідненької не має.*

А якщо молодий чи молода має родичів, то перед
воротами співають:

*Вийди, нене, проти мене
Запитайся, нене, мене
Де ж ти, донько / синку / пробувала.
Я в церквці шлюбко брала
При столику золотенькім,
Я з Васильком молоденькім.
Ой чи гаразд ви згостили,
Що ви так ся забарили.
Ой гаразд мамко, гаразд,
Будеш мати зятя зараз.
Червоного, як калина,
Солодкого, як малина.*

І вінчальний батько з маткою виносять з хати
убране деревце-ялинку. І колачі бере тато чи мама
молодої / молодого. І молода припадає на порозі
на коліна, а тато кладе колачі їй на голову три рази,

а мама стелить біле полотно ще з-за порога. І по
тому полотні йде молода до хати, її заводять за стіл
і співають:

*Молода пишина від шлюбу прийшла,
Столови ся вклонила.
Ой столи, столи, розлуко моя,
Мій дедику, з Вами я.
Ой гадав ес ти, кленовий листе,
Що не меш я впадати.
Ой казав ес ти, рідний дедику,
Що не меш ні давати.
А тепер даєш, та й сам не знаєш,
Чи долю ми вгадаєш,
Я тобі даю, що в домі маю,
Долю ти не вгадаю.*

А якщо молода чи молодий сирота або напівси-
рота, то співають:

*Ой ти горонько, ти камінная,
Чому си не лупаєш,
Ой ти, Марусько, ти молоденька,
Камінне серце маєш.
За столом сидиш, сльози не враниш,
За мамку / дедю / не згадаєш.
Прийдіт, мамочко, дедику, прийдіть рідненька,
А в нас зродили груші.
Не прийду донько / синку,
Бо вже не маю душі.
Прийдіть, мамочко / дедику / прийдіть, рідненька,
А в нас зродили ябка.
Не й прийду, донько / синку,
Бо глибока ямка.
Бо сира земля ніжки прилягла,
А очка затулила.
А темна нічка, як наступила,
Та й мене не пустила.
Нікому дати, переказати
Та й до мамочки / дедика / знати.
Переказала б сивов зозульков,
Зозулька не долетить,
А ще зозулька не долетіла
А мамка / дедик / уже знає,
Дружиси, донько, най ти Бог помагає.*

За цей час найближчі рідні підходять до столу і
починається так зване частоване (тобто дарують по-
дарки і гроші). Першим іде тато, а потім мама, по-
тім брати і сестри. Жінки співають:

*Ой на горі овес дрібний,
Частується дедик рідний.
Ой зацвила ружа дрібна,
Частується мамка рідна.*

Ой на горі овес дрібний,
Частується братчик рідний.
Ой зацвила ружа дрібна,
Частується сестра рідна.

А потім ідуть гості. Жінки співають:

Стань, гостю, перед мене
З повними повничками,
З добрими гадочками.
Ой роде, мій роде,
Даруй мене добре.
Що би си гаразд мали,
Що би Вам дякували.
Ой Ви вуйки корови,
А ви тіточки овечки,
Та й щоби си та й овечки котили,
Що б си наші молоденькі любили.

Частоване закінчено. Вечером молодий іде забирати молоду разом з дружбами і вінчальними батьками. Молода сідає за стіл з дружками. Дружки мають для дружбів вишивані хустинки, кладуть їх на тарілку. Дружби заходять до хати, підходять до стола, скуповують дружок. В цей час жінки співають, а дружби кидають гроші за хустинки:

Мало, дружочко, мало,
Нам би си більше здало.
Ми по селу ходили,
Підківки погубили.
Треба нам грошей дати,
Чебітки підковати.

Дружби накидали грошей і дружки виходять з-за стола, а жінки співають:

Ой жаль мені, та й дружечки, за вами,
Що садила руж-зілля я з вами.
Як приїхав пан молодий з боярами,
Витолочив руже-зілля ногами.

За цей час біля молодої сідає брат і заважає молодому сісти коло молодої. На стіл кладуть тарілку і молодий мусить дати викуп братови, щоб той дозволив забрати молоду. За цей час жінки співають:

Братчику, наміснику,
Не передавай сестричку.
Сестричка тобі мила,
Сорочку тобі вишила.
Кучері розчесала,
На данець посилала.

Коли уже молодий дав братові викуп, або подає рок, жінки співають:

Татарин братчик, татарин,
Продав сестричку задаром.

Брат встає з-за столу, стає перед молодою і по-через стіл покриває її хусткою. Нарізають дві грінки колача через цілий колач, посередині, і на нього кладуть біле полотно, або велику квітчасту хустку. Молода нахиляється через стіл і брат кладе їй на голову, тобто покриває. Жінки співають:

Ой (з'явився) звіявся буйний вітер, як пушок,
Та й навів на голову рантушок.

Тоді ставлять на стіл закуски і пригощають молодого і його боярів, тих, що приїхали з ним по молоду. Після гостини бояри встають і співають:

Встаньте, бояре, підведітеся,
Шапочкам в руки поклонітеся
Насамперед Господу Богу і господарю,
І кухареві, і кухарочці за честь, славу,
за гречную панну.

Всі встають, виходять з-за стола. Молода починає збиратися до молодого, де має жити. Жінки співають:

Чи я тобі, моя мамко, не робила,
Що ти мене проти ночі виріжала.
Чи я тобі, моя мамко, не дитятко,
Що ти мене виріжеш в чужу хатку.
Бо свекруха не мамочка, не збудить,
Хіба піде до сусіда посудить.
Ой не плачте, моя мамко, за мною,
Бо не все я забираю з собою.
Лишаю Вам дрібні сльози на столу,
Голосніші, жалібніші по двору.

І молодий забирає молоду до себе. Коли вже приїхали до молодого, молоду заводять до хати, вона сідає за стіл, де має давати подарки рідним молодого. Жінки співають:

Бігав кіт по полицях, в червоних ногавицях
Витріщив оченята на наші молодята.
Пекли коржі коло межі, один присмалився,
Який сам таку взяв, ніц не помилився.
Не хотіла с мене, мамочко, за Пилипа дати
А Пилип, як прилип не мож відірвати.
А би с люльку не курих, абаку не нюхав
Би с других не ходив, лиш Маруську слухав.
Маєш тютюн, маєш люльку, маєш що курити
Маєш жінку молоденьку, маєш що любити.
Ой кувала зозулиця в зеленім барвінку
Василько їй гонорує, що вже має жінку.
Ой кувала зозулиця від віка від віка.

*Маруська си гонорує, має соловіка.
Тепер буде наша мамка не печі сидіти,
Бо вже буде невістиця корову доїти.*

За цей час молода роздала подарки. І виходить з-за столу. Свашка молодого починає її роздягати з вінчального костюма. Молодий бере хустку (ту, що подарувала мама молодого молодій) і накидає на голову молодій. А жінки співають:

*А бисти мі завивали від ночі до ночі.
Вже не буду така файна, яка була с ночі.*

Другого дня весілля, тобто у неділю після обіду збираються весільні гості і ідуть до вінчального батька привести його на весілля. Беруть з собою весільне деревце, те, що убирали його в четвер вечором на зачинку. Хтось з гостей перебирається за молодого і молоду, беруть з собою музику і співають:

*Ледом до батька ледом, в батька горілки з медом.
Ми звідси не підємо, заким її не вип'ємо.
Казала нам синиця, що є в батька пивниця,
В тій пивниці бирівка, в тій бирівці горілка.
Ой то дуб, ой то дуб, ото ж зелененький
Ото батько, ото батько, ото молоденький.
Ото ружа, ото ружу, ото ж зелененька,
Ото ж матка, ото ж матка, ото ж молоденька.*

Коли вже прийшли на подвір'я, то співають:

*Не сиди батько в пір'ю, продай корову білу
Корову ще й квочку, привези пива бочку.
А наш батько гоноровий, а наш батько годен,
Чому такий невеселий, господар ні оден.
Наша матка гонорова, наша матка годна
Чому така невесела, гіздиня ні одна.
Ой маточко голубочко, ой маточко рибко
Єк маєте гостей в хаті, увихайтесь швидко.
Ой лунала зозулиця, тей сіла на кладку
Та й цілував батько матку, та й ще має гадку
Ой кувала зозулиця, сіла на калинку
Тай цілував батько матку, сьогодні днину.
Матка ярм спвлила щоби гостей приймила
Месями шафранами, добрими приправами.*

Там батько з маткою на подвір'ї частують гостей горілкою або вином і дають закуску / солодке печиво /, потім музика грає і танцюють дватри танці.

Коли вже ідуть назад на весілля, то співають:

*Ой були ми в батька, в батька, в батька молодого
Тай пили ми горівочку з збанка золотого.
Ой були ми в матки, в матки, в матки молоді
Та й пили ми горівочку з склянки золотої.*

*Та й чи чули люди добрі, що си в батька стало
А сьогодні на полудне теля батька ссало.*

Так приводять батьків на подвір'я і починають сидати за столи. Пообідають і танцюють десь до 3—4 години ночі, і вже на кінець весілля співають ще останній куплет:

*Зарізала кугутика зарізала ганю,
А вже в мене по весіллю, тай по відриванню.*

Кінець весілля.

Весільна традиція села Поточище

Сватання

Хлопець ходить до дівчини 2—3 роки. Спочатку він проводжав її додому з танців, вечорниць, толоки. Як не було цих розваг і дівчина сиділа вдома, то хтось із сусідської молоді викликав її з хати. Вона вже знала, хто її там чекає. Від родичів молодь старалася приховати свої почуття. Десь за 2—3 місяці до весілля парубок питав у її родичів, чи вони згодні віддати за нього свою дочку. Коли була згода, то домовлялись про старости.

У старости батьки парубка запрошували двох близьких і поважних родичів. У призначений день, вечором, старости приходили з хлібом до батька дівчини. Старости стукали в двері, і коли їм дозволяли зайти до хати, вітались:

— *Слава Ісусу Христу!*

— *Навіки Слава!* — відповідав господар, —

Просимо сідайте.

Гостей садили на почесне місце під образами. Перекидались незначними фразами і замовкали. Після хвилиної паузи старости питали:

— *Ви нас не питаєте чого ми прийшли, а ми не сміємо казати.*

На те відповідав господар:

— *Та ми знаємо, що не діти прийшли до нас, та й сподіваємось, що ви самі скажете, чого ви прийшли.*

Старости:

— *Коли так, то скажемо. Клянввся до вас Василь, що рад би засватати вашу перепілку, тай просив, чи би не дали своєї Катерини за нього.*

Господар:

— *Дякую вам за честь, але ми мусимо спершу спитатись дівки:*

— *Та як деді і нені згодні, то чому би не пішла. Піду.*

Після такої бесіди господиня застелювала стіл скатертиною, і ставили на стіл різні страви і самогонку. А дівку посилали за батьками хлопця.

З приходом батьків парубка («деді» і «нені») визначали, хто скільки дає моргів полі, худоби (коня, корову, чи телицю), господарського реманенту.

Молодій давали куфер (скриню) з одягом, веревки, подушки. Домовлялись, де молоді будуть жити, а, може, побудують їм хату. Визначали час одруження.

Підготовка до весілля

На наступний день молоді йшли до ксьондза (священика) і той питав їх молитви і питав по катехизму. Якщо не все хтось знав з молодих, то священик призначав строк вивчення, а за те відробляли у священика 6 днів. Після удачної здачі іспиту священик призначав день сповіді і святого причастя.

Тим часом обидва свати брали по хлібині, по курці та йшли до ксьондза просити, щоб оголосив заповіді. Він оголошував за місяць до весілля три неділі підряд після Служби Божої: «Повінчатися хочуть, Савіцький Василь, стану вільного, греко-католицької віри, син Василя і Наталії Савіцької з роду Зонеман, народився в с. Поточище 26.03.1976 року; Ольга Щербанюк, стану вільного, греко-католицької віри, дочка Петра і Марії Щербанюк з роду Олексюк, народилась в с. Поточище 03.11.1978 року. Якщо хтось має якісь причини проти цієї пари, прошу заявити до уряду парафіяльного».

3—4 дні до весілля господиня запрошувала рідню, декого із сусідів на підготовку до весілля. Ті, що йшли на поміч на весілля, несли: яйця, цукор, сметану. І віддавали господині, вітаючи і говорячи: «*Дай Боже весело, щасливо, в добрий час зачети, а молодій парі, многа літ прожити*». Вечером брались до роботи: сіяли муку на колачі, на хліб. Як розчиняли колачі, то співали:

*Ми жали барвінку,
Барвінок віє,
Благослови, Боже,
І отець, і мати,
Колачі зачиняти.
Молодій парі
У злагоді проживати.*

Молода починала просити за 3—4 дні до весілля. До «просіння» молоду прибирали нені і молодші жін-

ки з родини. Приходили раненько і, помолившись, приступали до прибирання. Нені заплітали молодій «княгині» коси, а жінки співали:

*Заплетіт ні, ньенько моя,
У дрібні косиці
Лиш в оці місниці,
Як закладуть бинди,
Заплетіт ні, ньенько моя
В Божий час,
Більш не будете заплітати,
Лиш цей раз.*

Потому їй видали віночок з різнокольорових квітів. Одівалась у вишиту блюзку, у лейбик (кептар) вишитий. У низу мала запаску і підтичку, задник. Як молода вже була одіта, тоді запрошували і батька. Молода просила благословенства у деді і нені:

— *Дедю і ненью, прошу благословенства.*

Деді і нені беруть колачі і благословляють.

Деді благословляє 3 рази, говорячи:

— *Нехай тебе Бог благословить, і ви, добрі люди.*

Нені так само благословляє. Потому молода брала колачі і йшла до ксьондза за благословенням. Після благословення ксьондза молода іде з друзками в село просити гостей на весілля. Прийшовши до господи, так просила:

— *Слава Ісусу Христу! Просили вас деді, нені, брат, сестра і вся моя родина, абисти приходили до нас на весілля.*

Запрошені газди відповідали:

— *Декуюмо, дєдові і нені, і тобі за запросини.*

Молода цілувала господарів у руку, вони її в чоло, а з малими дітьми у губи. Виходивши з хати, молода прощалася:

— *Бувайте здорові. Приходьте на весілля.*

Проводжаючи молоду, господарі давали 1 карбованець і говорили:

— *Іди здорова і веселісі здорова.*

Близьку родину молода запрошувала на коровай, і також сусідів.

Коровай

Перший вечір весілля називали «коровай». На коровай гості приходили парами з приходом. Вони, як і інші гості, несли в руках дохід — дарунок коровайний. Багатші давали цінніші дарунки: жінки 2—3 колачі і медівник, а чоловік — курку і літру

самогонки. З тим добром і поважною ходою зближалися до весільного дому, переступивши поріг поточищан, промовляли:

— Слава Ісусу Христу! Дай Боже здорово, щасливо зачєти, скінчити, молодій парі многа літ прожити, абисти дочекали ще правнуків дружити.

Весело минав час за балачкою, тут вже починали підготовку до плетення віночка:

*А в городчику розмаїтєє зілля зачинаєтьєся,
В цім домі весілля починаєтьєся.
Ой скочила молодєнька в городець
Тай нарвала барвінку на вінець.
Тільки маєш молодєнька присівку,
Щоб нарвала в запаску барвінку.
Хрещатий барвінку,
Вчора-с був в городчику,
Вчора-с був в горо доньку,
А нині на стolonьку
Олі на головоньку.*

Мама, несучи у решиті барвінок, співала так:

*Несу зілля барвіночок,
Несу зілля барвіночок
На Олин віночок,
Та на її голівоньку
На суботу до шлюбоньку.
Та на її голівоньку
На суботу до шлюбоньку.*

Ставлячи решито з барвінком на кожух перед гостей, мати власноручно в'язала першу китицю барвінку, подаючи її в руки найстаршої з жінок, яка не була вдовою, була доброю господинею і проживала щасливо в подружньому житті. Мати дрижачим голосом зі слізьми на очах від радості промовляла: «*Прошу вас на роботу, най Бог благословить!*» Жінка-плетунка відповідала: «*Благослови, Боже, і отець і мати, своєму дитяті віночок звивати.*»

Співають:

*Трійця по церкві ходить,
Спаса за руки водить.
Пречиста Діво Мати,
Просимо тя до хати
Віночок зачинати (2 р.).*

* * *

*Благослови, Боже!
Благослови, Боже!
І отець, і мати,
Віночок зачинати.*

* * *

*Благослови, матінко,
З барвінку віночок вити,
Щоби в нім находити
В суботу годиноньку,
В неділю всю дниноньку,
Най ті Бог благословить.*

* * *

*Хто кого любив, він йому судив,
Пречиста Діво Мати,
Пречиста Діво Мати,
Просимо тя до хати
Віночок благословляти.*

* * *

*Гаразд, Олю, гаразд,
Гаразд, Олю, гаразд,
Буде віночок зараз
З зеленого барвінку
На твою головоньку.*

* * *

*Дайте, мамко, голку
Тай ниточку шовкову,
Ниточок, клубочок —
Зачинати віночок,
Зачинати віночок.*

* * *

*Ой дайте, татку, йголочку,
І ниточку з шовку
Пришити квіточку
До зеленого барвіночку, —
Віночок зачинати
Своєму дитяти.*

* * *

*Ой дай, ненечко, голку
І ниточку з шовку
Пришити квіточку
До зеленого барвіночку,
Віночок зачинати
Своєму дитяти.*

* * *

*Ой у горі, ой у горі новий дім,
А у тому домику тисовий стіл,
А на тому столику барвінок,
А із нього свашечки в'ють вінок*

* * *

*Стелися, барвінку, гладенько,
Ввивайся, віночку, швиденько.*

Ой увили віночок, увили,
Щей позліткою зложили.

* * *

Вийся, віночку, гладко,
Як солоденьке ябко.
Як не будеш ся вити,
То ми тя розірвемо,
Самі ся розійдемо.

* * *

Такий то віночок красний,
Як місяченько ясний,
Такі по нім квіточки,
Як по небу звізочки.

* * *

Вчора була неділенька, нині понеділок,
Запросили косарика косити барвінок.
Коси, коси, косарику, тоненькі покоси,
А я піду додомоньку розплітати коси.

* * *

Заплети ня, моя мамко, ще раз у дрібниці,
Будеш ня заплітати лише до п'ятниці.
А в п'ятницю у дрібниці, а в суботу втрое,
А в неділю ранесенько весіллячко моє.
А в п'ятницю у дрібниць, а в суботу с'як-так,
А в неділю ранесенько лються сльози, як мак.

* * *

Не матка вінок вила,
Тільки ся похвалила.
Вили його паняночки
За квартиру горілочки.
Ой вили ми діло,
Аж нам чолечко впріло.
Дай же, Боже, довити,
Будем горілку пити.

Жінки закінчили плести вінок і запрошують молоду викупити, приспівуючи:

Ой де ж сі діла, де ж сі поділа
Молода, молоденька,
Чом не приступит тай не викупит
Віночок від жінок.

Входять молода з матір'ю, приносять викуп за вінок. Свашка, яка плела вінок, благословить молодую ним: «Дарую тобі, молоденька, цей вінок, аби був першим і послідним». Передає мамі колач з вінком, мама благословить дочку:

Дарую, доню, тобі цю красу,
Щоб її доносила до часу.

Жінки співають:

Ти, ненечко, гоноруйсі,
Ти, ненечко, гоноруйсі,
У нові чоботи взуйсі.
Добри-с дитя народила,
Віночка сі дочекала.

Мама з молодую пригощають жінок:

Горілки, Олю, горілки,
Погнівалися панянки,
Що тобі віночок увили,
Ще твоєї горілки не пили.

* * *

Дайте нам горілочки
З нової барилочки,
З старої не хочемо,
Бо в старій сколочена.

* * *

Дайте нам того пива,
Що Оля робила,
Дайте нам іще меду
З-під студеного льду.

Молода приспівує своїм свашкам:

Журилися вороженьки,
Журилися люди,
Що на моїй головонці
Віночка не буде.
Подивіться, вороженьки,
З високого плота,
Що на моїй головонці
Віночок зі злата.

* * *

Ой вінку мій зелененький,
Ой вінку мій, вінку,
Коби в тобі походити хоч одну неділку,
Коби в тобі походити,
Тай в скриню сховати,
Тай від Бога,
Тай від людей похвалоньку мати.

* * *

Ой я ще сі не думала тепер віддавати,
Тай зачєли сусідоньки роки рахувати.
Одні кажут 30, другі кажут 20,
А прийшло сі до метрики, то лишень 18.

Жінка, яка плела вінок, дякувала газдам цього дому:

«Дорогі газди! Ми хочемо подякувати насамперед Господу Богу за хліб святий, за дар Божий.

Ми спожили Божого дару, на цім столу нехай вам Господь Бог нагородить сторицею. А ця молода пара, яка стане завтра на рушничок щастя і приступить до Божого престолу, і взяти в Господа Бога благословенства, в батьків, і людей, нехай їх Господь Бог благословить, як Каїн Галелейський благословив хліб і вино. А ці свашки, що зійшлися, бажають цим молодим: *Щастя, здоров'я, щоб були веселі, як весна, заможні, як зеленої неділі земля, багаті, як українська земля, міцні, як морозна зима, щоб їм ніколи нічого не бракувало, як на цім столі. Бо ми вмієм їсти й пити, а дякувати не вміємо, будемо сі вчити*».

Коли вже був звитий віночок, молода з своїми дружками, з братом і двома свашками іде до молодого. Брат несе вишиту сорочку молодому до шлюбу. А свашки, одна із когутом (півнем), а друга із калачами. По дорозі свашки співають:

Співаночки мої милі
Де я вас подіну
Ой по горі по високій
По траві посію.
А як будуть косарики
Травицю косити
Будуть мої співаночки
В траві находити.
Ой заплачеш моя мила
Заплачеш, заплачеш
Як мене на воронім
Конику побачиш.
Ой не буду мій мильний
Не буду, не буду
Ти за гору я за другу
Тай за тебе забуду.

Коли мені не чіпець і не біла хустка
Я би собі погуляла, як на воді гуска.
Ой чиє то весілецько? Пана молодого
Можна мені погуляти, що кому до того.
Тепер мені погуляти, тай побубніти —
Заким мені не в голові, ні газда, ні діти.
Тепер мені погуляти, заким молоденька —
Заким мені не в голові дитина маленька.

Княгиня по дорозі до кнезі повертає до сусідів кнезі, щоб запросити їх на коровай. Зайшовши на подвір'я до молодого, її зустрічали сусіди. На порозі був безлад: там накладали дров до печі, тазік, кочергу, лопату до печі, вила, віник. За цим всім сиділи перодягнуті молодий з молодою, досить підмальовані

червоним буряком, саджею і різними мальовидлами. Княгиня із своїми дружками повинна була прибрати всі речі, щоб всі бачили, яка вона в майбутньому буде господиня.

Прибравши все і розтавивши на свої місця, вона вітається з перебраними молодим і молодою, вони її цілують, жартують. І говорять: «У нас уже є молодий і молода, чого ти сюди завітала?».

— Я чула, що у вас є для мене сизокрилий орел.

Пожартувавши, молода іде до хати шукати свого молодого. Віднайшовши свого князя, разом із ним іде просити благословенства у батьків молодого. Свашки, маючи когута, який прибраний квітами, лентами, яйцями, паспортом, відрекомендовуються, звідки вони прибули до їх обійстя (господи). Свашка та, що з когутом прийшла до молодого, і каже: «Скільки сходили гір і низин, ледве попали до цього кавалера. Як ми бачимо, він доброго і гарного роду, високий, як явір, міцний, як сталь, і не буде нам жаль, що наша молода іде за нього». Зачитують паспорт когута: «Я Кугут Кугутович Кугутов прийшов до вас із далеких країв, летів через Дулів (назва урочища), і у вас у Передіванню (назва населеного пункту) на горбику сів, зайшов у ваш двір, бо у вас є гарний легінь для нашої княгині. Паспорт затверджений вїтом курячого повіту (Петром Рябим), секретарем повіту (Петром Рудим)». Після цього брат дарує сорочку молодому, разом із трьома колосками жита, — це символ життя, галку цукру, щоб молодій парі було завжди солодко. Він вінчує швагра: «Дарую тобі, швагре, цей дар на золотім тарелі, абисти сі любили, як в небі ангели, тата, маму поважали, і до року дитину придбали».

В той час подруги молодій прибирають деревце:

Ой летіли білі гуси по двору,
Тай летіли білі гуси по двору,
Розсипали біле пір'я по столу.
А ви, дівчата, пір'я збирайте,
Райське деревце вбирайте.
Ой від споду до вершечка ялина,
А на самім вершечку — калина.
Та хто його спорідив? — сусідка.
Тай від споду до вершечка ялина,
Тай хто його так спорідив? — родина.

На столі деревце затикане в колач.
А у моїм городчику два корчики зіллі.

Чи с просила, молоденька,
 Неньку на весілля?
 Ой просила, я просила —
 Не відзиваласі
 Вона мого весіллечка
 Не сподіваласі.
 Иди, іди молоденька
 Ще неньку просити,
 Щоби прийшла завтра рано
 Поблагословити.
 Иди, іди сироточко,
 Иди молоденька
 То най тебе благословит
 Молодого ненька.
 Ой веселе весіллечко
 Веселі оденки
 Лиш молода не весела
 Бо не має ненькі.
 Вся родина на весілля
 І вся веселитсі
 А на моїй рідній ненці
 Трава зеленісті.
 Вся родина на весілля
 Усе Бога просит
 А на моїй рідній ненці
 Грабар сіно косить.

* * *

Тай ми тобі, молоденька
 Деревце вмаїли
 Та й ми в тебе молоденька,
 Цукерків не їли.
 Та й убита доріженька
 До леду, до леду
 Та й ви з нами ни жартуйте
 Давайте нам меду.
 Та й убита доріженька
 Аж до Городниці
 Тай ви з нами не жартуйте
 Давайте горівки.

Молода повертається до дому і пригощає дівчат саморобним вином.

Весілля

На наступний день. Рано виряджає мати доню до шлюбу.

Тай перший раз молоденька,
 Перший раз,
 Поклонісі своїй неньці
 Хоч сто раз.
 Бо вони вже довгі літа чекали,
 Нім сі твого поклону діждали...

Приходять молоді дівчата, родина і наряджають молоду і співають:

Ой на столі ясна свічка палає,
 До неї сі молоденька збирає.
 Куди ж ти сі, молоденька, збираєш,
 Що так свою головоньку квітчаєш.
 Збираюсі, моя мамко, до шлюбу
 Вже ти більше послужничков не буду.
 На моїм городі заувіли блавати,
 Хотіла мене мати восени віддати.
 Ой мати хотіла, а я не хотіла,
 Прийшли старостоньки, я їм відповіла.

* * *

Сестричко, сестричко в тебе весіллечко
 Напросилас гостей повне подвіречко
 Напросилас гостей повне подвіречко
 Вже сі зачинає твоє весіллечко.
 Зачекай сестричко ще не віддавайсі
 На городі ружа, піди заквітчайсі,
 Я би ся сестричко, ще й не віддавала
 Як би ми сусіди літ не рахували.

* * *

Ой з-за гори високої
 Голуби літають
 Не знала розкішонька
 Вже літа минають.
 У неділю рано
 Там музика грала
 Молоденьку доньку
 Мати віддавала.
 Посіяла жито
 Жито над водою
 Чи не буде жаль вам
 Матінко за мною.
 Жаль ми доню жаль ми
 Аж серденько в`яне
 А хто ж мене доню
 На старість догляне.
 А я залишаю найстаршого брата
 Буде вам матусю веселенька хата
 А я залишаю найменшу сестричку
 Буде вам носити до хати водичку.

Сироту виряджала до шлюбу похресна мати, а гості співають:

Ой, встань, ненечко, до саду,
 Та й виряди своє дитя до шлюбу.
 Як соловейка у зимі
 Не видно моєї неньки в сім домі.
 Ой рада б я, моя доню, злинити,
 Лиш не можу сиру землю двигнути.

Ой, возьму я лопатоньку,
Та й землицю згорну,
Та я свою рідну неньку
За ручку підойму.

Молоду одягали до шлюбу в рукави (сорочку), гобортку, підперізували широким поясом, зверху ще окрайкою (крайкою), вона взувала червоні буксові чоботи (шкіряні), на голову одівали віночок зелений із барвінку і білий із биндами (лентами), на шию пацьорки 6—7 рядів.

Молодий одягався в портки (штани), буквинку (сорочку, яку вишила молода), буксові чорні чоботи.

Коли молодий принарядився до шлюбу, разом з музикою і друзьбами, старостами, іде по молоду додому. На воротах молода чіпляла старостам рушники, а молодому букет, а дружки дружбам. Дальше церемонія весільна відбувалась уже у церкві. Після церкви молоді, розпрощавшись, ішли кожен собі додому. На воротах батьки зустрічали молоду з трьома колачами і сіллю. Дочка кланялась своїм родичам і просила благословення. Вони її благословляли.

Ой, вийди, вийди,
Неночко, звитайсі,
Свого дитяти спитайсі,
Де ж твоє дитятко бувало,
Під райськими дверми шлюб брало.

Родичі поблагословили, разом з молодю (чи молодим) припрощували гостей за столи. За чаркою, яка кружляла, і за ситими й смачними стравами веселилися гості, приспівуючи різні веселі, жартівливі пісні.

Від саду до саду
Капусту садили,
Чому мене той не взяв,
Що вірно любила.
Але взяв мене той,
Щом зроду не знала,
То за той перебір,
Щом перебирала.

* * *

Чи сюди, чи туди,
Не можу сі обернути
Червом до біди.
А хоч сі оберну,
То не поцілюю,
А як поцілюю,
То на землю плюю.

* * *

Моя мила чорнобрива
За що жі-с ні біла?
Чи я тобі не зварив,
Хоть-іс не топила.
Як-іс топив, як-іс варив,
Сиди, дурню, тихо,
Бо як встану, покушаю,
Буде твоє лихо.

* * *

Ой пила, пила,
Чіпце згубила,
Прийшла додому,
Ще й мужа біла.
Ой, біла, біла,
Вигнала з хати,
Чому ти не йдеши
Чіпце шукати?
Ой, куме, куме,
Літра горівки,
Шукайте чіпце
З моєї жінки.
Літра горівки,
Гелетка проса,
Та най не ходит
Простоволоса.

* * *

Посідали коло столу
Тай кажуть співати,
В писку сухо, болит горло,
Треба підливати.

* * *

Ой поїхав мій миленький
Тай до Городенки,
Купив мені два колачі,
А третій маленький.

* * *

Я собі на весілля,
А чоловік дома.
Я знаю, що мене
Паличка готова.
Прийшла із весілля,
Глянула в колиску,
Дитина сі розповіла,
А любка по писку.
Чи ти мила і здуріла,
Що тобі сі стало,
Ти три ніченьки гуляла,
А тобі ще мало.
Не бий мене, чоловічку,

За міленьку річку,
Я не спала з чужим мужем,
Лише одну нічку.
Одну нічку на припічку,
А другу за дверима,
Не бий мене, чоловічку,
То вже сі не верне.

* * *

Кобим така робота,
Як до співаночок,
Тримав би-с ні,
Мій миленький,
Лишень принеделю.
Не стояв би під віконцем
Нетертий льоночок,
Кобим така до роботи,
Як до співаночок.
Тримав би-с ні, мій миленький,
На принеделю.

Підсиченим вибагливими стравами, а ще по чарочках, хотілося співати. І співали аж до заприху. А страви були не аби-які: свинячий студенець на часничку, душеничка, голубці, м'ясна юшка з тістом, капуста з м'ясом — все те було варене в замащеній катулою, раніш напаленій печі, де страви на вогню прили на м'якуш. Музики грали, аж пил летів. Це аж до підвечора. Коли закінчувався обід, гості йшли витати молоду. Перед молоду ставили тарілку з цукром і житом, у ту тарілку кидали витання для молодої:

На калиноньці дві ягідонці.
Станьте, дедю, перед мене,
Станьте, дедю, перед мене,
Повитайте мене.
Щоби всі гаразд мали,
Щоби вам дякували.

Деді з ненею підходили до молодої, вінчували свою дитину, ставили гроші на тарілку і цілували в чоло. Співали до витання таку пісню:

Кому трава, кому,
Най трава зів'яне,
Подивіться, люди,
Що ми мама кине.

* * *

Летіла зозуля, тай сіла на хату,
Повитайте же мене, ріднесенький тату.
Кувала зозуля в неділю раненько,
Повитай же мене, ріднесенька ненько.
Кувала зозуля, ще буде кувати.

Приступи до мене, ріднесенький брате.
Кувала зозуля в саду на ялиці,
Повитай же мене, рідная сестрице.
Кувала, кувала, ще й буде кувати,
Приступіть, подружки, мене повивати.

Гості вінчували молодих:

Вінчую тебе щістім, здоров'їм,
Довгими роками, маленькими діточками.
Кілько в небі зірочок — кілько тобі дочок,
Кілько в лісі дубочків — кілько тобі синочків,
Прийми від мене мало, а від пана Бога більше.

Ввечір після пропою приїздив молодий зі своїми боярами по молоду:

Ой не сам я сюди зайшов,
Вода ні занесла,
Дівчина ні підмовила,
Охота ні знесла.
Кудам ходив, кудам ходив,
Всюди сі світило,
Та де я мав повернути,
Там сі загасило.
Там, де я мав повернути,
Там, де я мав сісти,
Там, де я мав своїй любці
Всю правду повісти.
Ой тадрішки, моя мамцю,
Тадрішки — тадрішки,
Ой ходив я до дівчини,
Носив три роки горішки.
З гори до долини
Помаленьку зйду,
Вари, мила, пироженьки,
Я до тебе прийду.
Вари, мила, пироженьки,
Вари вараниці,
Я до тебе ввечір прийду
Як до молодіці.

Зі співом входили до кімнати, де молода зі своїм братом засідала головне місце, а довкруги бояри молодого. Роль брата полягала в тому, що він «продавав» свою сестру молодому. Ті, хто були зі сторони молодої, дуже прихвалювали її, а бояри молодого «ганили», щоб молоду купити за дешеву ціну. Після довгого торгу і виплаті вторгованого молодого і боярів гостили вечерєю. Після вечері молода забирала своє віно: подушки, верені, торбу з кочачами, куфер (скриню), й гості співали:

Ой не плач же, мій родичку, за мною,
Лишаю ти дрібні сльози по столу,

А дрібніші забираю з собою.
 Не плач, небого,
 Що йдеш за нього,
 Най плаче він,
 Що бере біду в дім.
 А я собі заспіваю,
 Далеко ні чути,
 Лиш на тото подвір'ячко,
 Де я маю бути.
 Де ти їдеш, мій миленький,
 Бери ня з собою,
 Най не плачут чорні очі
 Ревно за тобою.
 Тай заплачеш, моя мила,
 Заплачеш, заплачеш,
 Та як мене на воронім
 Коніку забачиш.

Дочка прощалася зі своїми рідними:

Посіяла жито, жито над водою,
 Чи не буде жаль вам, матінко, за мною.
 Жаль ми, доню, жаль ми,
 Аж серденько в'яне,
 А хто ж мене, доню,
 На старість догляне.
 А я залишаю найстаршого брата,
 Буде вам, матусю, веселенька хата.
 А я залишаю найменшу сестричку,
 Буде вам носити до хати водичку.

Під час прощання молодого гості співали (бояри):

Збирай сі, коханні моє,
 Минає сі гуляння твоє.
 Штири коні стоять у возі,
 А вже ж тобі не допоможе
 Плакані твоє,
 Бо ти вже моя.

Гості молоді замість неї відповідали:

Ой дякуємо Вам, мій тату,
 Шо пускали хлопців в хату.
 Тепер не прийдуть, не прийдуть.

Бояри:

Збирай сі же, коханні моє.

Гості молоді:

Ой дякую вам, моя мамко,
 Що чесала косу гладко,
 Більш не будеш, не будеш.

Бояри:

Збирай сі же, коханні моє.

Гості:

Ой дякую, рідний брате,

Що водив в хату,
 Більш не будеш, не будеш.

Бояри:

Збирай сі же, коханні моє.

Гості:

Ой дякую тобі, сестро,
 Що чесала косу чесно,
 Тепер не будеш, не будеш.

Бояри:

Збирай сі же, коханні моє.

Гості:

Дякую вам, пороги,
 Що оббивали хлопців ноги,
 Більш не будеш, не будеш.

Бояри:

Збирай сі же, коханні моє.

Гості:

Дякую вам ворота
 Що стояли хлопців рота
 Більш не будеш, не будеш.

Бояри:

Збирай сі же коханні моє.

Гості:

Дякую тобі подвір'я
 Що гуляло все весілля
 Тепер не будеш, не будеш.

Бояри:

Збирай сі же коханні моє.

Гості:

Дякую вам, сусіди,
 Що носили звістку всюди,
 Більш не будеш, не будеш.

Тоді молодий брав молоду, висаджував на воза і їхали до молодого. Коли молодий привіз до себе молоду, то вона до свекрухи промовляла:

Мамо, я до вас прийшла,
 Ні в вечір, ні в днину,
 Прошу приймати
 За рідну дитину.

Уже в молодого

Ставили стілець, на стілець подушку, там сідав молодий, а йому на коліна молода. І її зав'язували на перемітку:

Ой піду я до попа,
 Буду сі сварити,
 Розв'ежи ми, попе, руки,
 Годі з бідов жити.
 Молодая молодичце,

Не починай сварки,
Бери біду на шнурок,
Веди на ярмарки.
Товаришко, товаришко,
Товаришко, панно,
Чи так тобі, як і мені,
За дівоцтвом банно.
Один братчик розплітає,
А другий тримає,
А той третій наймолодший
На скрипочку грає.
Ой урву я рожу-квітку,
Тай пуцу на воду,
Плини, плини, рожа-квітко,

Аж до мого роду.
А ще квітка не доплила,
Вся родина знає певно,
Певно наша доня
З козаком гуляє.
Ой червоний бурячок,
А зелена гичка
Вчора була дівчинонька,
Ниньки молодичка.
Вчора була дівчинонька,
Ходила просити,
Ниньки ходить тай голосить,
Щоби сі розвити.

Кінець весілля.